

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 22. marec 2001 šte. 12 (3110) • letnik 56 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Meddržavni odnosi med soncem in sencami

Odnosi med Avstrijo in Slovenijo imajo vseskozi določeno vremensko značilnost in stalnico. To je potrdil tudi minuli državni obisk slovenskega premiera Janeza Drnovška na Dunaju. Tam so mu pripravili časten sprejem, kot se spodobi za državnikove sosednjih in prijateljskih držav, seveda pa ni manjkalo trdih orehov. Tudi njim so namenjeni državni obiski.

Drnovšek se je na Dunaju srečal s z najvišjimi predstavniki Avstrije, na čelu z državnim predsednikom Klestilom in kanclerjem Schüsslom, predsednikom parlamenta Fischerjem in predsednikom socialdemokratov Gusenbauerjem.

Govori so bili pomembnega bilateralnega značaja, prednjačila pa je seveda integracija Slovenije v EU.

Pomembno je, da so »glavne teme« iz preteklosti očitno z mize: Glede avnoja bodo sedli za mizo zgodovinarji, glede Krškega bo izboljšana informacijska vez med Ljubljano in Dunajem, Avstrija pa ne bo več blokirala energetskega sklopa pogajanj Slovenije za članstvo v EU, glede tako imenovane staroavstrijske manjšine se bodo zadeve razreševale preko kulturnega sporazuma, ki bo v kratkem podpisan. Dunaj je Ljubljani obljubil podporo pri vstopanju v eujevsko sredino, v kolikor pa bo to pogojeval z zahtevo, da se mora Slovenija odreči avnojskim sklepom, bo pokazala prihodnost. Nekaj so lepe besede, drugo pa poobiskovne diplomatske in politične zahteve Avstrije, v katerih se zna spet izkazati kot zavirač razširitve EU. Kdor meni, da je čas dunajskih polen končno mimo, se lahko kaj krepko moti.

Slovenska delegacija je izrazila prepričanje, da bo Avstrija kot pravna država upoštevala sklepe avstrijskega ustavnega sodišča in sprejela ustrezne zakone in izpostavila vprašanje finansiranja slovenskih ustanov na Koroškem in na Štajerskem in poudarila, da razmerje med Slovenijo in Avstrijo ni izravnano. Avstrijska stran pa je obljubila, da bo ta problem proučila.

Trenutno je Avstrija, docela po lastni krivdi, v EU na glasu najhujšega zavirača razširitve unije, pa čeprav bi ravno Dunaj imel največje koristi od okre-

pitve evropske ideje. Slednje jasno izkazujejo pokazatelji gospodarskega sodelovanja in razvoja z državami sosedami. Slovenija na primer je že največji zunanjetrgovinski odjemalec Avstrije.

Slovenija se avnojskim sklepom ne bo smela odreči, če noče postaviti pod vprašaj temeljev svoje neodvisnosti in

samostojnosti. Obravnati pa bo treba tudi vse bilateralne pogodbe in dogovore, ki sta jih v zvezi z odškodovanjem »folksojčkerjev« po drugi svetovni vojni sklenili in podpisali Avstrija in takratna skupna država Jugoslavija.

Na zaključno slavnostno kosilo sta bila povabljeni tudi predsednika ZSO in NSKS.

Ob obisku slovenskega ministrskega predsednika Janeza Drnovška pri kanclerju Schüsslu sta bila povabljeni tudi oba predsednika krovnih političnih organizacij koroških Slovencev dr. Marjan Sturm in Bernard Sadovnik. Z leve: dr. Sturm, dr. Drnovšek, dr. Schüssel in Sadovnik

PREBLISK

■ Kdor pozna Haiderja, ve, da mu je bil antisemitizem položen tako rekoč »v zibelko«, zrasel je pač z njim. Seveda to ni nikakršno opravičilo, naročbe, vsakdo je za svoja dejanja in besede odgovoren sam. Očitno se v je teku (političnega) življenja naučil predvsem tega, kako svoji klienteli povedati, kar hoče, vendar tako, da bi ga ne mogli »zagrabiti« – torej spolzko.

Zdaj si je sposodil koroške Slovence: medtem ko jih prijateljsko treplja po ramah, se z njimi tika (to ga nič ne stane, a očitno precej prinese), jim odnese košček kruha izpred nosu. Recimo določilo, po katerem na dvojezičnih šolah ni

nujno dvojezični ravnatelj(ica). Medtem ko se položaj nezadržno slabša, pa s svojo navidezno »odprtostjo« zavaja tudi nekatere iz naših vrst, ki pravijo – no ja, vsaj pogovarja se. Resnih protestov skorajda ni, ko da vse hromi strah,

Danes tebi, jutri meni

začenši pri učiteljih in potem pri tistih, ki bi že po svojih funkcijah morali kakšno ziniti. Nikar si ne mislimo, da bo nam kaj »prišparanega«, če trenutno napada druge! Trenutno nas potrebuje za svoj imidž v EU.

Tem bolj blagodejna je protestna izjava Slovenske prosvetne zveze (zg. desno). S. W.

CELOVŠKO MESTNO GLEDALIŠČE
STADTTHEATER KLAGENFURT

Petek, 6. april 2001

ob 19.30

Sen kresne noči (William Shakespeare)

Gostuje Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane • Vstopnice pri Mestnem gledališču, pri Slovenski prosvetni zvezi in pri Krščanski kulturni zvezi

Protestna izjava Slovenske prosvetne zveze

Trenutno poteka v Avstriji debata o antisemitizmu in izjavah deželnega glavarja Koroške, ki si – posebno v okviru predvolilne kampanje dunajskih občinskih volitev, na žaliv način privoščil predsednika ži-

dovskega združenja Ariela Muzicanta.

Slovenska prosvetna zveza odločno zavrača poskus koroškega deželnega glavarja Haiderja, da bi uporabil in zlorabil slovensko narodno skupnost kot alibi v trenutni debati o njegovih igrich z antisemitizmom. V televizijskih poročilih »Zeit im Bild 2« 13. marca 2001, je Haider, ko so ga nagovorili o njegovem nedostojnem napadu na predsednika Izraelske kulturne skupnosti, izjavil, da ni rasist (smiselno povzeto) in pri tem opozoril na svoje komuniciranje z narodno skupnostjo na Koroškem.

Širjenje antisemitskih in rasističnih resentimentov – pri čemer se vest prekriva s šalami – je predstopanj za odprto gonjo in zasledovanje, ki zadeva vse manjšine. Kdor trenutno (še) ni na muhi v tej igri z grožnjami in pomilostitvami, pa bo lahko kaj kmalu, ob kakem drugem času prišel na vrsto.

Javno in odprto izrekamo svojo solidarnost z Izraelsko kulturno skupnostjo in njenim predsednikom.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO RADIŠE

vabi na premiero
gledališke igre

»Niti tat ne more v miru krasti« (režija Nužej Wieser)

v soboto, 24. marca 2001,
ob 19.30 v kulturnem
domu na Radišah
Ponovitev v nedeljo,
25. 3., ob 19.30

SPD EDINOST VABI NA KOMEDIJO

»Štirje letni časi«

v kulturni dom v Pliberku
v soboto, 24. marca 2001,
ob 19.30

Gostuje gledališka skupina
Prevalje – Mežica –
KD Prevalje

Eberhard Streul in Otto Schenk

REKVIZITER

Monokomedija

Režija: Iztok Valič
Igra: Bogomir Veras

Petek 23. 3. 2001 • 19.30

Farna dvorana
Železna Kapla
Prireditelj SPD -Zarja-

KOMENTAR

dr. Marjana Sturma

Zvezna vlada je pretekli teden sprejela tako imenovane punktacije glede reforme ORF, v katerih tudi v zadevi zastopnosti narodnih skupnosti v javnopravnem ORF zasledimo pomembne premike. Tako se punkcija sklicuje na ustavno določilo in predvideva zakonsko definiran javnopravni nalog za ORF, da upošteva v svojih programih tudi narodne manjšine. Možna bo tudi kooperacija ORF s privatnimi radii narodnih manjšin.

Sklep vlade seveda še ni zakon, temveč določa le okvire za reformo avstrijske radiotelevizije. Toda dejstvo, da so manjšine omenjene v tej

punktaciji, daje upanje, da bo končno le prišlo do razrešitve tega problema.

Pomembno se mi zdi tudi dejstvo, da vlada omenja ustavno določilo, ki ga je parlament lansko leto sprejel soglasno. Iz tega izhaja, da ima to določilo vendarle določen pomen.

Vsekakor bo še letos prišlo do reforme ORF in vse kaže, da bo ob tej reformi prišlo

V zadevi ORF se premika

tudi do razširitve zastopnosti slovenščine v javnopravnem ORF, za kar se narodna skupnost prizadeva že desetletja. Možna bo tudi kooperacija z privatnimi radii, tako da bo v določeni meri pokrit tudi njihov specifični interes.

Premiki so torej vidni, odločilna pa bo praksa.

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Protest proti KHD: obvestilo o zlorabi znanstvenih podatkov

Kärntner Abwehrkämpferbund je februarja 2001 izdalo glasilo: Unsere Kärntner Heimat, Eine Information des Kärntner Abwehrkämpferbundes. Na zadnji strani se nahaja nepodpisani članek z naslovom »Slovenisches Territorium!« V njem opozarjajo na pričakovana Slovenije, da bo z vstopom v EU dosegla »geschlossenes Slovenisches Territorium«, strnjeno slovensko ozemlje, ki da ni bilo doseženo leta 1920 in leta 1945.

Na tem mestu se ne bi spuščali v možne politične implikacije teh namigovanj, ki morda niti ne zaslužijo, da bi jih resno obravnavali. Radi bi samo opozorili na nekorektno argumentacijo, ki je del članka.

V tekstovnem delu so objavljene domnevne izjave slovenskih političnih in cerkvenih predstavnikov, predvsem pa neimenovanih znanstvenikov in umetnikov, a so iztrgane iz konteksta in brez navedbe vira. Vse pa se nanašajo le na kulturno

povezanost regij, kjer živijo Slovenci in nimajo nobene zveze s prilaščanjem kompetence nad teritorijem v sosednji državi, na kar namiguje publikacija.

Osrednji predmet našega obvestila je grafična priloga članka, ki je ponatis dela karte slovenskih narečij v izdaji Geodetskega zavoda Slovenije. Karta je rezultat znanstvenoraziskovalnega dela priznanih dialektologov akademikov Tineta Logarja in Jakoba Riglerja. Avtorji članka ne zapišejo, da je to dialektološka karta, pač pa jo razglasijo za dokaz slovenskih pretenzij za »zaključevanje slovenskega ozemlja«. Razen tega v komentarju prepričujejo bralce, da je na karti meja na Karavankah izbrisana, kar ne ustreza dejstvu. Avtorji članka očitno računajo s tem, da številni bralci niti ne vedo, da na južnem Koroškem živi slovenska manjšina, ki je v Avstriji ustavno priznana in katere narečja so fragmentarno ohranjena na veliko večjem pro-

storu kot je njena sedanja sklenjena naselitev.

Založniki omenjenega glasila so obšli tudi dejstvo, da je karta avtorsko zaščitena in da ponatis ni dovoljen brez predhodnega dovoljenja.

Priča smo zlorabi znanstvenih podatkov in zavajanju prebivalcev, ki ni v prid sožitju med etničnimi skupinami in kulturami v regiji in ne strpnemu regionalnemu povezovanju. Ali to pomeni, da v Evropi ne bo več zaželeno objavljane znanstvenih spoznanj o razprostranjenosti kulturnih pojavov? Menimo, da mora biti preučevanje kulture in narečij domena svobodne znanstvene obravnave, ne glede na državne meje. Protestiramo proti zlorabi našega dela v dnevno politične namene.

Prosimo, če se nam pridružite in v primerni obliki izrazite svoj protest avtorjem sporne publikacije.

Direktor Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, izr. prof. dr. Oto Luthar

ŠKOF KAPELARI POUJARJA

Dvojezičnost kriterij za izbiro škofa

Po nepričakovanem imenovanju koroškega škofa dr. Egona Kapellarija za škofa graško-sekavske škofije, v tej funkciji je že nasledil dosedanjega škofa dr. Johana Webra, se je sprožil val špekulacij o možnem novem možu na stolu krško-celovškega škofa.

12. marca, le dan po obvestilu o zasedbi, je škof Kapellari formalno prevzel graško škofijo in med drugim potrdil dosedanjega generalnega vikarja v funkciji. Hkrati pa je do imenovanja novega škofa tudi apostolski administrator celovške škofije.

V tem svojstvu je Kapellari na posebni tiskovni konferenci seveda zavzel tudi stališče do svojega nasledstva. Že v posebnem pismu koroškim vernikom je izrazil upanje, da bo »moj kmalu imenovani škofovski naslednik na Koroškem pastir po želji vaših src«.

V pogovoru z mediji pa je škof bil neobičajno jasen: na njegovo mesto »naj ne bi prišel nekdo, ki bi na Koroškem sprožil prepir«. S tem je med vrsticami hotel povedati, da nekateri možni in omenjeni kandidati ne bi bili dobra izbira. Mednje je, ne da bi ga imensko

omenil, prišel salzburškega pomožnega škofa Launa, ki sodi v konzervativno-fundamentalistično srenjo avstrijskih škofov.

Kot pomemben kriterij pri imenovanju novega koroškega škofa je Kapellari navedel dvojezičnost. »Dvojezičnost mora pri izbiri novega škofa igrati pomembno vlogo« je dejal, kajti svojčas je zanj kot »tujca bil popolnoma samoumevno jasen standard, da škof govori drugi deželni jezik. Zato bom povedal tudi svojemu nasledniku, da mora slovenščina biti standard njegovega jezikovnega znanja«.

Kdo bo novi škof?

Kdo bo res novi koroški škof, je znano menda res samo nekaterim v Vatikanu. Kandidatov je več, iz dneva v dan se pojavljajo nova imena: bivši generalni vikar Karl Heinz Frankl, regens Klaus Donko, opat Gregor Henckel-Donnersmark, dunajski pomožni škof Alois Schwarz, stolni župnik Rauter.

Če pomislimo na minula škofovska imenovanja v Avstriji, so možna tudi krepka presenečenja. Avstrija je zadnja leta očitno bila poskusni poligon za restavracijo konzerva-

tivnih struj v škofovsko-hierarhičnem segmentu, kar med drugim potrjujejo imenovanja šentpöltenskega škofa Krenna, salzburških škofov Ederja in Launa, imenovanje predarlskega nadpastirja Künga in pa celoten razvoj odnosa do laikov v cerkvi sami.

Morda je pa cerkveni vrh končno le dojel, da oktroiranje, vsiljevanje neprimernih škofov ni v smislu in duhu pastore ter dostojanstva vernikov, in bo za Koroško izbran škof, ki bo res človek dialoga in sprave, ne pa konfliktov in preprirov.

F. G.

LETO DNI SADOVNIKOVEGA PREDSEDOVANJA

Kljub vsemu pozitivna bilanca

Po enem letu je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Bernard Sadovnik pod svoje predsedovanje potegnil vmesno črto. Po njegovem je bilanca sicer zelo ambivalentna, a zato nič manj pozitivna, pa čeprav so tako znotraj narodne skupnosti kot tudi od zunaj zaznavni alarmantni pojavi.

Kljub notranji opoziciji za predsednika NSKS mimo politike dialoga ne pelje nobena pot, kajti vztrajanje na ideoloških okopih ne sodi med naloge osrednjih organizacij. Sodelovanje z Zvezo slovenskih organizacij je Sadovnik označil kot solidno in konstruktivno. Prav tako pa so važni pogovori s predstavniki dežele, zvezne vlade, z Ljubljano in z Brusljem, o čemer priča nad 50 nastopnih obiskov. Izrecno se je Sadovnik

zahvalil Republiki Sloveniji za vso gmotno podporo.

Med politične uspehe predsednik NSKS prišteva zasidranje ustavnega določila in ohranitev 19. člena ustave, dogovor z zvezno vlado, da manjšini sredstva ne bojo črtana, upoštevanje manjšinskih teženj v ORF ter možnosti sodelovanja s privatnima radiema. Pozitivne napredke je pričakovati pri novelizaciji zakona o narodnih skupnostih, in pri podpori zvezne vlade manjšinskim medijem.

Med trde orehe predsedovanja je Sadovnik prištel sodelovanje pri 10-oktobrskih proslavah in pa kompromis v šolskem vprašanju. Njegova ugotovitev, da pri dvojezični zasedbi ravnateljskih mest brez pravdanja in brez sklicevanja na sodišča ne bo šlo, pa kaže na to, da je ta

kompromis zelo krhek in šibak. Najnovejši sklep deželne vlade, da pri razpisu ravnateljskih mest za dvojezične šole dvojezičnost ni več obvezen kriterij, pa vso zadevo še bolj obremenjuje. Sadovnik je v tej zvezi napovedal ekspertizo, ki naj bi ta sklep ovrgla. Vrh tega bojo to vprašanje obravnavali na prihodnji seji šolske komisije na Dunaju.

Med načrti za prihodnost je Sadovnik predvsem naštel izboljšanje in profesionalizacijo medijske oskrbe narodne skupnosti (posebna medijska družba), okrepitev stikov na eujeviski ravni z drugimi evropskimi manjšinami, več uradne dvojezičnosti in več dvojezičnih krajevnih napisov, odločno nastopanje proti siromašenju južnokoroške infrastrukture, predvsem proti zapiranju sodišč in poštnih uradov. Prav v tej točki je dvojezičnost argument za ohranitev te ponudbe. Za škofa si je Sadovnik zaželel nekoga, ki bo naprej delal v smislu dialoga. Možni kandidati so, tako Sadovnik, tudi med slovenskimi koroškimi duhovniki.

-k-

RAVNE NA KOROŠKEM
LETNA KONFERENCA BORČEVSE ORGANIZACIJE

Uspešno se pomlajujejo

Občinska borčevska organizacija z Raven na Koroškem šteje 338 članic in članov, med njimi je že dobra polovica pridruženih članov. Samo v zadnjem letu se jih je priključilo petdeset, kar je za dolgoročni obstoj veteranske organizacije, ki neguje tradicije osvobodilnega boja proti nacifašizmu, vzpodbudno. Tudi na nedavni letni konferenci so kulturni program izvedli tukajšnji učenci in dijaki. Mladost pa je bila pogosta tema pogovora, saj biološko ogrožene generacije morajo predajati svoje delo mlajšim, ki naj prevzamejo tudi vodenje.

Pojasnjevali so tudi podrobnosti urejanja pravic žrtvam vojnega nasilja, poslanim v taborišča, na prisilno

delo za okupatorja in izgnanim. Glede odškodnin za prisilno delo v času okupacije, pa bo upravna enota Raven, organizirala skupno izpolnjevanje sicer zapletenih obrazcev.

Izmed članov bodo glavne- mu odboru ZZB NOB predlagali svojega člana Borisa Florjančiča, naj prejme najvišje priznanje organizacije. Pozornosti je bilo deležnih tudi devetindvajset jubilarov, med letom pa jo namenijo tudi najstarejšim ali bolehnim tovarišem in tovarišicam na domovih. Dogovorili so se za program dela, ki vključuje tudi negovanje spominskih obeležij in spomina na NOB, sodelovanje s sorodnimi organizacijami na obeh straneh meje in oblike družabnosti.

S. Š.

»Sedaj mi nihče ne more več očitati, da sem proti državi ali celo izdajalka državnih interesov.« Stavek je takoj po odobritvi zaščitnega zakona v rimskem senatu izrekla slovenska županja Bruna Dorboló iz Špetra v Benečiji. Na dvojezičnem šolskem centru, ki vključuje vrtec in osnovno šolo, pa so se v pravkar omenjeni občini pojavile rožnate pentlje, kot da bi zaščito prinesla štorklja. Tako naj bi postalo že najmlajšim, slovensko in italijansko govorečim otrokom na iznajdljiv, a tudi otipljiv način jasno, da se je te dni v Rimu pisala tudi njihova usoda. Velika pozornost, ki jo slovensko govoreči Benečani namenijo rojstvu zaščitnega zakona, že sama po sebi označuje simbolni pomen, ki ga lahko ima. Ne le, da so končno tudi Slovenci v Videmski pokrajini (kamor Benečani spadajo) javno priznani kot Slovenci, kar pomeni, da imajo zakon na »svoji strani« in da jim nihče več ne more očitati, da so proti italijanski naciji in s tem »proti (italijanski) državi«. Ta ideologija, ki je sovpadala in sovpada s hotenjem po etno-nacionalni separaciji ter s predpostavko o neprekoračljivi izvorni drugačnosti, je Slovincem sicer oteževala načrt, da z zakonskim priznanjem manjšine ustvarijo pogoje za dejavno plodno medsebojno sožitje, spodbiti pa jih vendar ni mogla. Rožnate pentlje (lahko bi bile seveda tudi spolno nevtralne, denimo pisane) na dvojezičnem špetskem centru signalizirajo, da je ta center poleg priznanja, ki ga je že imel, pridobil tudi »status eksperimentalne državne šole« (12. člen) in tako postal polnopravna javna ustanova.

Meni osebno je to dejstvo takoj priklicalo v spomin številne

razgovore z ljudmi, tesno povezanimi z dvojezičnim šolstvom, ki jih je etnologinja in sociologinja kulture Irena Destovnik v oblikovno privlačni in metodološko skrbni obliki zbrala in spisal za Koroški koledar 2001. Povod zanje so bile zahteve po spremembi zakonodaje na področju dvojezičnega šolstva, se pravi prav zahteve, ki jih skušajo zdaj, po podražavljenju dvojezične šole v Špetru, uresničiti nacionalistično usmerjeni krogi, zavezani izključevalnemu geslu »Bilinguismo mai!« (Dvojezičnosti nikdar!) Kot poudarja avtorica v uvodnem poglavju, ki omogoča poglobljeni in analitično strukturirani vstop v branje večplastnih razgovorov, so bile doslej vse reforme dvoje-

slovenske manjšine« (sestavljalo naj bi ga 20 članov, med temi »10 italijanskih državljanov slovenskega jezika«; gre za gremij, ki mu v Avstriji nekako odgovarja »narodnostni svet«) ni navedeno, »kdo bo odločal, kdo je Slovenec in kdo je Italijan«, in ker v 12. členu, ki se nanaša na videmsko pokrajino, »vsiljujejo eno dvojezično šolo«. Boris Gombač je v tem sklopu izrecno dejal: »Mi smo proti dvojezični šoli, mi smo za državno šolo s slovenskim učnim jezikom.« Naj pripomnim, da je podobnega mnenja tudi parlamentarec izrazilo protislovensko usmerjenega Nacionalnega zaveznitva Roberto Menia, ki je na zborovanju te organizacije 17. februarja

prostor. Poveden v tem sklopu se mi zdi naslednji podatek, ki ga v Jadranskem koledarju 1999 navaja Aldo Rupel: »Na novo vpisanih v slovenske šole je v vsej tržaški pokrajini manj, kot je otrok v špetskem zavodu, kjer jih je – sicer skupaj z vrtcem – 139. Ali – če še podrežemo v to trenutno najbolj skelečo rano – v tržaških mestnih šolah, vključno s predmestji, kot so Barkovlje, Škedenj in Sv. Ana, je prvošolčkov 27, v Špetru, ki pokriva razseljeno območje nadiških dolin, pa 15.«

Treba je/bo izraziti »lastno, strokovno pozicijo« (I. Destovnik)

Številke, ki kažejo na naraščanje števila dvojezičnih učencev

prid gojitve pravzaprav človeku že »vrojene« kulture medsebojnega sožitja. (Gl. Jurić-Pahor: »Narod, identiteta, spol«, ZTT, 2. del knjige) Osrednji problem dvojezičnega šolstva je, da se ga skuša urejati na političen način, kar ponavadi pomeni, da ni in ne more biti strokovno ali znanstveno motiviran. V tem smislu se strinjam z besedami Irene Destovnik, ki je ob koncu svojega uvodnega prispevka v Koroškem koledarju 2001 dejala: »Trenutna politična situacija v deželi predstavnikov slovenske narodne skupnosti ne opravičuje pred nezmožnostjo artikulacije lastne pozicije na temelju takšne strokovne odgovornosti, ki bi zajela vse vpletene dejavnike in ki bi sama akti-

SLOVENC V ITALIJI IN AVSTRIJI

Od zaščitnega zakona k politizaciji šolstva ?

zičnega šolstva politično in ne strokovno motivirane in so odvezemale oziroma zmanjševale že pridobljene pravice.

Bilinguismo mai?

Prav ta razvoj se zdaj nakazuje tudi v Benečiji. Vsekakor ni in ne more biti naključje, da je predsednik Slovenske prosvetno gospodarske skupnosti (SPGS) – to je organizacije, ki se smatra za tretjo krovno slovensko organizacijo v Italiji, pa čeprav je skorajda brez članov – takoj po sprejetju zaščitnega zakona v slovenskih poročilih RAI najavil, da bo sprožil postopek o »protiustavnosti te spakedranke« (zakona namreč, op. M.J.P.), ker v 3. členu, ki se nanaša na »institucionalni paritetni odbor za vprašanja

v hotelu Savoia Excelsior v Trstu med drugim težiščno napadel prav javno priznanje dvojezičnega šolskega centra v Špetru in ob tem skušal razložiti, kako se Benečani čutijo čisto krvne Italijane. In to ne glede na dejstvo, da štejejo v Furlaniji- Julijski krajini prav Benečani – in nasploh ljudje v Videmski pokrajini – med tiste, ki so povečini kaj nezainteresirani za izrazite in nepropustne nacionalne ekskluzivizme. O tem govorijo že dejstva, da v Benečiji – nenazadnje tudi zaradi uspešnega delovanja šolskega centra v Špetru – obstaja relativno stabilen konsenz o medsebojnem sožitju, a tudi dejstvo, da si je dvojezičnost (in s tem seveda tudi slovenski jezik in kultura) občutno razširila življenjski

(gre za trend, ki je nespregledno zaznaven tudi na Koroškem), so lahko – kar se tiče družbenega ugleda slovenščine, zavajajoče. Vendar so jasen pokazatelj za to, da narašča prepričanje, da je dvojezičnost nekaj pozitivnega ne le za otrokov razvoj, ampak tudi za beneško (ali koroško) regijo. In to kljub političnim in ljudskim silam, ki dvojezičnost odklanjajo v prid »enojezičnih« – to je zgolj »italijanskih« (večinskih) ali, dosti poredkeje, zgolj »slovenskih« (manjšinskih) – opcij. Najbrž se ne motim, če predpostavim, da gre pri tem skorajda izključno za sile, ki odklanjajo »manjšinski zaščitni zakon«. In to – hote ali ne – v prid vizij, ki krepijo le večinski nacionalizem (na račun manjšinskega), nikakor pa ne v

vno postavljala svoje zahteve, ne pa se samo odzivala na zunanje napade. Prav to stališče pa se da tudi izluščiti iz večine razgovorov, ki jih je avtorica vodila z ljudmi, ki so v tej ali drugi obliki povezani z dvojezičnim šolstvom. Mislim, da bi lahko ti razgovori, ki so sicer v celoti značilni in reprezentativni za položaj dvojezičnega šolstva na Koroškem, vzpodbudili tudi nadaljnjo in širšo razpravo na območjih, ki se nočejo omejevati le na enostavno obrambo svojega položaja, ampak lahko postanejo neke vrste lakmusov papir za določanje kakovosti »napredka« in »razvoja« prav na šolskem področju. Mednje gre nedvomno prišteti tudi Benečane. A ne le te ...

Marija Jurić-Pahor

Te dni je izšla tematska številka revije Europäische Rundschau, ki na približno 100 straneh obravnava avstrijsko-slovenske odnose v preteklosti in sedanjosti. O zapletenih odnosih piše lepo paritetno šest zgodovinarjev, štirje publicisti in en diplomat, uvodni besedi pa sta prispevala predsednik Republike Slovenije Milan Kučan in kancler Wolfgang Schüssel.

Kancler Schüssel meni, da bo pristop Slovenije k Evropski uniji za obe državi prinesel prednosti, omenja podporo Avstrije k osamosvojitvi Slovenije, meni, da Avstrija nima namena, da bi kakorkoli dominirala Slovenijo ali obnovila donavsko monarhijo in zaključuje, da si želi Slovenijo v Evropski uniji.

Predsednik Milan Kučan – njegov prispevek je zapis pogovora z Milom Dorom – razume evropsko integracijo kot dolgoročen historičen proces, razmišlja o srednji Evropi ter o širitvi Evropske unije, ki da je izraz pokončnosti in pameti, za tem pa se skrivajo tudi lastni interesi. Predsednik Kučan spominja tudi na dejstvo, da sožitje v tem pro-

AVSTRIJA - SLOVENIJA / PRETEKLOST IN SEDANJOST.

Tematska številka revije Europäische Rundschau

storu ni bilo vselej popolnoma prijazno in da je zapustilo svoje sledove, brazgotine, ki bi jih morali videti kot pomnik.

Zgodovinarji govorijo predvsem o stereotipih, ki so se nagrmadili tudi po zaslugi zgodovinarjev in otežujejo sproščene odnose med obema narodoma odnosno državama. Stefan Karner in Dušan Nečak pišeta o usodi Nemcev na Slovenskem in s tem povezanimi političnimi vprašanji. V kratkih prispevkih problema seveda ni mogoče izčrpno predstaviti, na voljo sta obširnejši publikaciji obeh avtorjev, pri Karnerju pa le preseneča imenovanje Kočvarjev med žrtvami ponemčevalne politike nemškega rajha in uničenje njihovega stoletja stare »kmečke kulture« po partizanih. Oba avtorja iz različnih pozicij pišeta tudi o avnojskih sklepih. Andrej Moritsch raz-

mišlja o dveh pogledih na nacionalnost in o težiščih slovenskega zgodovinarstva, pri čemer označuje slovenski nacionalizem, ki se je razvil v teku precesa demokratizacije kot v neko vrsto »socialno-emancipatorično nacionalno ideologijo«. Ernst Bruckmüller navezuje na zgodovino dežel »notranje Avstrije«, govori o slovenski travmi tisočletnega tlačenja s strani dominantne nemške etnije in slovenskem kompleksu naroda hlapcev ter o Nemcem prijaznih Slovencih in njihovi funkcionalizaciji v boju proti slovenskim prizadevanjem po enakopravnosti. Zanimivo je njegovo opozorilo, da Avstriji v preteklosti niso razlikovali med jugoslovanskimi narodi in v tej zvezi govori o »jugoslavizaciji« Slovencev. Peter Vodopivec opozarja, da so Slovenci v preteklosti le tudi diferencirano

gledali na »Nemce« in da prihaja tudi do novega vrednotenja življenja v bivši skupni monarhiji ter poudarja prispevek zgodovinarjev in zgodovinarstva v tem procesu, ki da se je začel s knjigo avstrijskih zgodovinarjev Haasa in Stuhlpfarnerja. Peter Štih govori o etnogenezi Slovencev ter zavrača retrogradno nacionalizacijo zgodovine, ki pa da ni specifični problem slovenskega zgodovinarstva. Poudarja, da države srednjega veka niso bile nacionalne in razlikuje med kolonizacijo alpskega prostora, ki so jo vodili fevdalci ter načrtno germanizacijo v 19. in 20. stoletju. Martin Prammer je strnil in zaostрил slovenske stereotipe k avstrijski zgodovini in Avstriji in jih potem v opombi kar omilil. Njegova ocena meddržavnih odnosov je zanimiva, na nekaterih mestih pa zelo kategorična in ji manjka prava utemeljitev.

Mojca Drčar-Murko se s svojo oceno koncentracijske avstrijske in neusklajene slovenske zunanje politike ne moti. To nenazadnje dokazuje tudi prispevek Prammerja, ki je svojčas bil namestnik avstrijskega veleposlanika v Ljubljani ter prispevek Karin Kneissl, ki se oglaš v dunajski »Die Presse« s poročili iz Slovenije in o Sloveniji. Oba avtorja skušata v svojih prispevkih nekatere korake in izjave avstrijskih politikov glede Slovenije karakterizirati le kot »nespretno«, »nesrečno« in delno »razumljivo«. Ivan Lukan spominja na debate glede kulturnega sporazuma med obema državama ter govori o avstrijski državni pogodbi in nasledstvu Slovenije kot države zaščitnice slovenske manjšine na Koroškem. Večina avtorjev kot glavne sporne točke v odnosih med državama označuje JE Krško, avnojske sklepe, nadaljnje obravnavanje Nemcev v Republiki Sloveniji in delno slovensko manjšino na Koroškem, pri čemer Viktor Meier diferencirano razmišlja o vseh sklopih in zaključuje, da dražave pač niso filantropske institucije, temveč ravna po interesih.

Večina prispevkov je bila napisana ob priložnosti medijskega simpozija, ki ga je priredilo avstrijsko veleposlaništvo v Ljubljani lanskega leta.

Avguštin Malle

KONCERT MEDNARODNE RAZSEŽNOSTI

V Hodišah je pesem zares povezovala

Odmerna in priznana je postala prireditelja »Pesem združuje-Gesang verbindet-Il canto unisce«, ki jo že nekaj let uspešno prireja SPD »Zvezda« v Hodišah. Pobudnik tega pre-komejnega pevskega srečanja, ki črpa iz kulturne pestrosti alpsko-jadranskega prostora in je zasidrano v zamisli skupne in miroljubne Evrope, je Tone Mikše, predsednik »Zvezde«.

V soboto, 17. marca 2001 zvečer, so se v dvorani krajevnih ljudskih šol ponovno srečali zbori in nastopajoči z Slovenije, Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Gradišanske in okrepili sodelovanje ter prijateljstvo med pevci.

Kot prvi je nastopil domači pevski zbor »Seental Keutschach/Hodiše« pod vodstvom Pepija Čimžarja. Sobotni koncert je bil hkrati krstni nastop zbora, ki mu ne manjka zagnanosti in navdušenja, izkušnje in rutino pa si bo pridobil z nastopi in z vztrajnim delom. V pozdrav je zapel Polanškovo zdravico »Pozdrav Koroški«, v repertoarju pa je imel še nemško koroško pesem in pa Presleyevo »Can't help falling in love«.

»Gruppo polifonico« iz Koprivnega pri Gorici je ženski zbor, večinoma poje furlanske narodne, pa tudi slovenske, kot beneško »Lipa ma Marica«. Koroško je zastopal še »Kärntner Doppelsextett« v manjši zasedbi. Mešani pevski zbor »Ciril Silič« iz Vrtojbe pri Novi Gorici je pokazal visoko pevsko in tudi repertoarno raven, ki sega od Gallusa vse do sodobne

Nina Popotnik in Nataša Sienčnik

Mešani zbor iz Vrtojbe

slovenske in mednarodne glasbe. Zbor je v nedeljo, 18. marca, pel tudi pri maši za rajne člane SPD »Zvezda«.

Tudi iz Slovenije, vendar iz vzhodnega konca, in sicer iz Rač pri Mariboru, je prišel sextet »Fantje na vasi«. Tudi ta skupina ima širok repertoarni

razpon in osvežujoč nastop. Nadih panonske nižine je s seboj prinesla gradiščansko-hrvaška skupina EHO. Mladi tamburaši se brez znanih, že klišejskih primesi posvečajo oživljanju in ohranjanju starega hrvaškega ljudskega izročila. To jim zelo dobro uspeva. V Hodišah so

predvajali zabavljivke, ljubljenske in obredne pesmi.

Cukrček prireditve pa je bil nedvomno nastop mlade violinistke Nine Popotnik in pianistke Nataše Sienčnik. Mladi glasbenici ne sodita zaman v sam vrh koroškega glasbenega podmladka in je zato tudi povsem pravilno, da bosta prav oni zastopali Koroško na letošnjem vseavstrijskem glasbenem tekmovanju, ki bo kmalu na Štajerskem. Popotnikova in Sienčnikova sta blesteli z izvedbo kompozicij J. M. Leclaira, F. Schuberta in Bartokovih »Romunskih plesov«.

Monika Novak in med pesmi natrosila tudi prgišče verzov izpod peres Milke Hartmanove, Cvetke Lipušove, Janka Mesnerja in Hermana Germa.

Kjer je veliko svetlobe, tudi sence ne manjka. To senco je metal nastop tako imenovane »Volkstanzgruppe Keutschach«. Vse druge skupine so pele tudi pesmi sosednjih narodov, le ta skupina očitno ni dojela sporočila prireditve. To je pokazala s plesom »Deutscher aus Mieger«, ki ima jasno nemškonalno genezo ter sporočilo in ni drugega kot načrtno in kolonialistično odtujevanje in zlorabljanje

Krstni nastop zbora iz Hodiš

Med gosti so bili tudi domači župan Gerhard Oleschko, župan iz Vrtojbe Dragan Valenčič in podžupan iz Meduje pri Gorici. Vsi trije so v pozdravnih besedah poudarili pomen takšnih prirediteljev za poglabitev prijateljstva med narodi. Med posameznimi bloki je povezovala mag.

slovenskega ljudskega izročila.

SPD »Zvezda« v Hodišah je s sobotnim koncertom ponovno doprinesla svoj delež k dobremu sosedstvu in k okrepitvi domače slovenske kulture. Številni obisk in uspel koncert sta prirediteljem bila v zadoščenje in plačilo. c. g.

GLEDALIŠČE

»Sen kresne noči« prihaja v celovško Mestno gledališče!

6. aprila bo v Celovškem Mestnem gledališču gostovalo Mladinsko gledališče iz Ljubljane s Shakespearejevo pravljico zgodbo Sen kresne noči. Po zgradbi igra v igri je polna nenavadnih prizorov; glavno gibalno v njej je čaranje in ljubezen, ki pa je navsezadnje spet samo »čarovnija«.

Sen kresne noči je bil prvič uprizorjen pred približno 400 leti in je večno aktualen. Čarovniško mazilo Oberona povzroča zaljubljenost in v čarovni noči sredi gozda se dogaja toliko zapletenega, da glavni junaki na odru ne razumejo nič več: dokaz, da je ljubezen slepa oziroma da bolj slabo vidi.

Shakespeareovo komedijo je mojstrsko prepešnil znani igralec, pesnik in dramatik Andrej Rozman-Roza, režiser predstave pa je Vito Taufer. Predstava je pravo združevanje

različnih talentov, igralci Mladinskega gledališča pa so znova dokazali, da so uglasena ekipa, zato v predstavi skoraj ni majhnih in velikih vlog, so le odlični prizori.

Pradstava je v Sloveniji velika uspešnica, saj jo igrajo že tretje leto zapovrstjo, zato je nikakor ne zamudite.

Vstopnice za ceno 250 šilinov so v predprodaji na Slovenski prosvetni zvezi (0463/514300-22), na Krščanski kulturni zvezi (0463/516243) in v celovškem Mestnem gledališču)

Zgodovinska serija predavanj

oddelka za zgodovino vzhodne in jugovzhodne Evrope univerze v Celovcu in Doma prosvete v Tinjah v spomin univ. prof. dr. Andreju Moritschu

Serijo je zasnoval in še docela izdelal dr. Moritsch

Vloga elit pri narodovanju koroških Slovencev

ŠENTJAKOB / TROTAMORA Pred premiero »Solaris«

Marjan Sticker in člani gledališča Trotamora pripravljajo v Šentjakobu premiero gledališke predstave, za katero je osnova tekst po romanu poljskega pisatelja Stanisława Lema, znanega kot pisca znanstveno-fantastične literature na najvišji filozofsko-literarni ravni. Dandanes je realnost prehite- la marsikatero Lemovo eksperi-

mentalno misel. Nekatere najbolj pereče probleme današnjega časa je Lem predvidel in skiciral že v svojih zgodnjih delih,

Torek, 27. 3. – Pomen Janka Brejca in drugih pravnikov za koroške Slovence; dr. Andrej Rahten

Torek, 3. 4. – Klub koroških Slovencev v Ljubljani; prof. Janez Stergar

Torek, 24. 4. – Šola in učiteljstvo pri narodovanju koroških Slovencev; dr. Teodor Domej

Torek, 8. 5. – Vloga literature pri izoblikovanju slovenske nacionalne zavesti na Koroškem; mag. Hanzl Filipič

Torek, 15. 5. – Cerkev in du-

hovščina kot dejavnika narodovanja koroških Slovencev; dr. Josef Till

Torek, 15. 5. – Slovenska duhovščina pri vzpostavljanju ekonomskih struktur na Koroškem; dr. Avgustin Malle

Torek, 22. 5. – Biografski primeri k narodovalni dejavnosti slovenskih duhovnikov na Koroškem; Danijel Grafenauer

Torek, 29. 5. Vloga slovenske žene v dobi narodovanja; univ. as. dr. Tina Bahovec

vendar tedaj ni bilo odziva. Danes je njegovo mnenje pomembno. Moderna znanost se je razvila v smer, v kateri so Lemova razmišljanja o znanstveno-tehničnem razvoju nenadoma silno aktualna, na primer na področju genske tehnologije, raziskovanja umetne inteligence, na področju razvijanja bioloških čipov ali pa informacijskih in komunikacijskih sistemov.

V času, ko znanstveniki z vso zagnanostjo preučujejo tehnike kot na primer »kloniranje« in »beamanje«, se vedno bolj sprašujemo: kakšne nove definicije identitete »jaza« so potrebne v svetu, v katerem je tehnično mogoča »kopija« vsakega posameznika? To je tudi eno osrednjih vprašanj, s katerimi se Lem v romanu zavzelo ukvarja. Iz »science fiction« je nastal »science fact«. Prav to pa danes ustvarja napetost: fenomen in problemi, za katere smo mislili, da so za svetlobna leta oddaljeni od nas nekje vsemirju, so nankrat pri nas, na zemlji. Samo počakati moramo – in beseda bo meso postala.

Premiera bo v soboto, 7. aprila, ob 20. uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu.

K & K V ŠENTJANŽU

»Telesa« Katarine Stickrove

Menda nas je bilo nenavadno veliko, ki smo v soboto zvečer prišli na vernisažo slikarskih in likovnih del Katarine Sticker, Ločanke in sedaj Šentpeterčanke, učiteljice na ljudski šoli v Šentjakobu.

Kdor je vzel v roko njeno zbirko vaj za učenje slovenskega jezika, »Hej, ti«, ki jo je izdala pred dvema letoma, in si ogledal njeno likovno opremo, je moral zaslutiti njen likovno-izrazni talent. Pa ne le talent, njeno notranjo potrebo, da se likovno izraža.

Medtem je Katarina napredovala, grebla za svojo potjo in pri tem iskala pomoč na tečajih pri umetnikih Kurtu Cervenki, Jožetu Ciuhi, Ilanni Sadounig, Josefu Zenzmayerju in Christofu Šubiku. Prav slednji je imel nanjo največji spodbujevalni vpliv, ko ji je, kot usojeno, nekoč gledal preko ramen in jo ob

njenem ustvarjanju vprašal, katero likovno akademijo je končala.

Če negotovež, nadebudnež, kot je bila tedaj Stickrova Keca, to doživi, ji postane megleno pred očmi. Katarina se je zagnala v svoje oglje, ga obračala tako in drugače, v senčne in ostre linije, iskala motive, objekte njene likovne sprostitev.

Njen motiv je bil telo. Je pač polnokrvna ženska. Je telo obvladovalo njen sanjski svet, se je vedno pojavljalo ob njenih inspiracijah, jo telo nehoti in celo nezavedno spremlja skozi življenje?

Vsa ugibanja so mogoča. Nedvomna pa je ugotovitev, da je Katarina Sticker v svoj slikarski in likovni opus vnesla prav telo.

In Šubik, ki je ob otvoritvi razstave kar precej besedi namenil telesu v filozofskem in

tudi likovnem smislu, je med drugim poudaril njegovo tridimenzionalnost, njegovo umrljivost, večnost in še posebej telo kot ječo duše. Kar pa je bilo najlepšega od Šubika, je bilo njegovo branje in ustvarjanje vzdušja ob razstavi. Prebral je razvedrilno in globoko poetsko razmišljanje H. C. Artmanna in s tem razstavi prilil še dodatnega umetniškega ognja.

O umetniški vrednosti razstave slik in skulptur in delu Katarine Sticker bodo najbrž sodili likovni kritiki. Ti jo lahko povzdignejo ali pa zatrejo. Zapisati pa moram, da so njene upodobitve vredne razmišljanja, da jim smemo in moramo izraziti našo naklonjenost. Nekateri njeni eksponati, če jih pogledamo v širino in globino, pa nam odkrivajo globlje videnje. Intimnost vernisaže je podprla glasba Milene Merkač.

Razstavo si je vredno ogledati.

Jože Rovšek

Veliko obiskovalcev je prisostvovalo vernisaži Katarine Stickrove

K & K ŠENTJANŽ

Skupaj Tamika in Oktet Suha

Mnogi obiskovalci so po vernisaži razstave Katarine Stickrove kar ostali v kulturnem centru, da bi dve uri zatem slišali koncert priljubljene tamburaške skupine Tamika iz Železne Kaple in znanega Okteta Suha. Oba sta vsaj za mnoge Šentjanščane in okoličane zelo zanimiva. Predvsem pa je dvorano dodatno napolnil njihov rojak, glasbenik Hanzi Gabriel, ki že desetletja tako ali drugače kroji kvaliteto koroških tamburaških ansamblov.

Prav Gabriel je kapelsko skupino osmih tamburašic spravil

tako daleč, da so danes po svoji kvaliteti igranja, po obvladovanju instrumentov in umetniškem vtisu na najvišjem nivoju. Ni se treba pretvarjati: to je profesionalen pristop do glasbe.

V nabito polni dvorani k & k centra je bilo preteklo soboto zvečer vroče, skoraj zadušljivo. V dvorano so prišli tudi taki, ki jih sicer ne vidimo v njej. Prav je tako, če jih je pritegnil rojak!

Pa je bil res Hanzi Gabriel glavna oseba večernega koncerta. Dirigiral je Tamiki, ji s tem dvigoval kvaliteto, z izrazom skupine pa izzival spontan, močen aplavz. V spored je uvrstil priredbe Bajuka, Teodorakisa, Sedlačka, Presleya in Doležala. Oktet Suha se je najprej predstavil z rožanskimi pesmimi

»Jes sem en ...« ter Kernjakovo »Pob'č, n'kar ne lumpaj«, potem pa je zapel še nekaj pesmi iz svojega tradicionalnega sporeda.

Višek koncertnega večera je bil nedvomno skupni nastop obeh skupin. Pred venček koroških bi kvalitetno in seveda spevno uvrstil venček dalmatinskih. Oba je aranžiral in tudi dirigiral Hanzi Gabriel. Toda oba venca sta bila v sodelovanju tamburašic in pevcev resnično na zavirljivem kvalitetnem nivoju.

Ploskanje je povedalo vse: včasih si želimo tudi umetnosti, ob katerimi samo uživamo. Glasbeni večer je spretno moderiral Franci Sadolšek

Jože Rovšek

Tamika, Oktet Suha in Hanzi Gabriel

Kdo je izumil praktikabel?

Švicarski svet za kulturo Pro helvetia je Slovenskemu gledališkemu muzeju v Ljubljani podaril razstavo o življenju in delu švicarskega arhitekta in glasbenika Adolpha Appie z naslovom »Igralec – prostor – luč«, ki se je v zgodovino gledališča zapisal kot odrski reformator oziroma pionir scenografije in režije. Do sedaj so razstavo videli v Združenih državah Amerike in domala v vseh evropskih državah.

Kljub temu, da so že leta 1998 v Knjižnici Mestnega gledališča ljubljanskega pod naslovom »Glasba, igralec, prostor« izšli njegovi teoretični spisi, je ime Adolpha Appie širši javnosti precej neznano. Scenske zasnove in drzne režijske ideje leta 1862 rojenega Appie so bile namreč toliko pred časom, da so se lahko uveljavile šele mnogo let po njegovi smrti.

Posvetiti svoje delo reformi scene in režije se je odločil po ogledu Wagnerjevih oper, ki so ga glasbeno navdušile, scensko in režijsko pa povsem razočarale. Scenski elementi so bili sestavljeni iz realistično poslikanih površin platna

in z negibno lučjo, ki so ves čas predstave ostajali nespremenjeni. Gibanje igralcev na odru je delovalo nenaravno, saj je dvodimenzionalni prostor odtuževal trodimenzionalno resničnost igralca. Appia je režijo, ki jo je ob koncu 19. stoletja razumel kot »tekoči« proces, ki se odvija v prostoru-času, zvedel na štiri dejavnike: igralca, postavitev, luč in poslikavo. Kritiziral je nestrukturirano ravnanje odrskih tal in neplastičnost prostora, kar je presegel z uvedbo praktikablov in na novo razumljene, gibljive luči.

Skromnost in senzibilnost nista bila edina razloga, zakaj Appia v svojem času ni uspel. Wagnerjeva vdova ga je celo razglasila za norega. Materialov za plastične scenske elemente, ki jih je načrtoval, preprosto še ni bilo. Gibljivost luči, ki jo je terjala, je omogočila šele razvoj tehnike v zadnjih tridesetih letih, prav tako ni bilo dovolj svetlih virov svetlobe za projekcijo in reflektorje.

Večina poznavalcev gledališča se strinja s trditvijo, da brez Appie razvoja moderne scenografije ne bi bilo. Angleški odrski reformator Edward Gordon Craig je namreč prišel – z nekajletnim zamikom in ne da bi poznal Appieovo delo – do podobnih zaključkov. Čeprav so njune zahteve danes že presežene, pa je poznavanje njunega dela nujno, saj gre za temeljne predpostavke, brez katerih današnjega razvoja ne bi bilo.

Besedila na razstavi so v angleškem jeziku. Obiskovalcem so na voljo slovenski prevodi in razstavni katalog z uvodnim spisom najboljšega poznavalca Adolpha Appie in varuha večjega dela njegove zapuščine, direktorja bernskega gledališkega muzeja, dr. Martina Dreierja, ki je razstavo v Ljubljani tudi odprl in o življenju in delu Adolpha Appie pripravil predavanje.

Irena Destovnik

UNIKUM vabi na performance

GROSSES GROLLEN / VELIKI ROPOT

v nedeljo, 25. marca 2001, ob 15. uri, v Svetni vasi nasproti železniške postaje (Weizelsdorf – med Borovljami in Šentjanžem).

Jesenski vihar je vrgel pločevinasto streho z nekega skladišča v Svetni vasi. Ta »readymade« je kot kulisa v središču 50-minutnega glasbenega dogodka, »pločevinastega koncerta«, ki ga je pripravil UNIKUM z osmimi glasbeniki in bagerjem. Ta precej glasni dogodek pa naj bo hkrati tudi glasen protest proti kulturno političnim smernicam v deželi ... Sodelujejo: Nataša Konzilia, Emil Krištof, Klaus Lippitsch, Daniel Müller in Richie Klammer Blechquartett. Performance je del programskega ciklusa BEBEN / POTRESI.

Vstop prost!

PRIREDITVE

ČETRTEK, 22. 3.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
19.30 Gentechnik und Ernährung. Predava Andreas Loinig

PETEK, 23. 3.

ŠENTJANŽ, k & k
18.00 Kreativno fotografiranje. Uvod in pogovor z umetnikom Lodom Jakšo
BELJAK, Parkhotel, Bamberg Saal – Društvo »Erinnern«
19.00 Nationalsocialistična Avstrija na zatožni klopi. Predavali bodo avtorji knjige dr. Alfred Elste, mag. Michael Koschat in mag. Hanzi Filipič
ŽELEZNA KAPLA, farna dvorana – SPD Zarja
19.30 Gledališka predstava »Rekviziter«. Igra Bogomir Veras

SOBOTA, 24. 3.

ŠENTJANŽ, k & k
9.00 Kreativno fotografiranje. Praktične vaje z umetnikom Lodom Jakša.
RADIŠE, kult. dom – SPD Radiše
19.30 Premiera gledališke predstave »Niti tat ne more v miru krasti«. Nastopa gledališka skupina SPD Radiše
PLIBERK, kulturni dom – SPD Edinost Pliberk
19.30 Komedijska »Štirje letni časi«. Gostuje gledališka skupina Prevalje-Mežica-KD Prevalje

NEDELJA, 25. 3.

KOTMARA VAS, ljudska šola – SPD Gorjanci
14.30 Vigredni koncert
SVETNA VAS, nasproti kolodvora – UNIKUM
15.00 Großes Grollen – Veliki ropot; glasbena performance
GLOBASNICA, gostilna Šoštar – SKD Globasnica, SPD Šteben
19.00 Otvoritev globaškega kulturnega tedna. Filmski večer: za lepo prihodnost – misijonski obisk v Angoli; predava: Hanzi Rosenzopf; Dia-predvanje »Nova Zelandija, Kilimandžaro; predava: Jožko Igerc
RADIŠE, kulturni dom – SPD Radiše
19.30 Ponovitev gledališke predstave »Niti tat ne more v miru krasti«. Nastopa gledališka skupina SPD Radiše

PONEDELJEK, 26. 3.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
19.00 Skupinski plesi. Tečaj vodi ga. Unterberger

TOREK, 27. 3.

SELE, farna dvorana – KPD Planina
19.30 Vpliv hrane na boleznin naše civilizacije; predava: dr. Ivan Ramšak
ROŽEK, ljudska šola – KD Peter Markovič, Projekt »Kulturologija & gospodarstvo«
20.00 Predavanje: »Od zrna do kruha iz črne kuhinje«

ČETRTEK, 29. 3.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
17.00 Aroma bazar - eterična olja za dobro počutje in zdravje. Vodi Sharana Ch. Walter

DUNAJ, Slov. kulturni center Korotan
19.00 Literarni večer in pogovor. Jani Virk bere iz svoje knjige »Smeh za leseno pregrado«

GLOBASNICA, gostilna Štekl – SKD Globasnica, SPD Šteben
19.30 Globaški kulturni teden. Predavanje: Zelišča za vaše zdravje. Predava: Kräuterpfarer Weidinger

CELOVEC, Kulturcafe Sever – Europäische Kulturinitiative Klagenfurt
19.30 Johanna König bere iz pripovedi »Miklove Zale«

PETEK, 30. 3.

Portna pri Radgoni, Pavlova hiša – KD člen VII za avstrijsko Štajersko
19.30 Predstava dvojezične pesmarice

SOBOTA, 31. 3.

GLOBASNICA, Posojilnica-Bank – SKD Globasnica, SPD Šteben
19.30 Globaški kulturni teden. Vernisaža del Jožeta Boschitza
SELE, farna dvorana – Sopr.: KPD Planina, PD Sele
20.00 Predstavitve zgoščenke kvinteta in kvarteta Smrtnik
ŠENTJANŽ, k & k
20.00 Multivizija: Lado Jakša »Amerika ni samo Amerika«. Poigravanje s simbolnim pomenom v naslovu izrečene misli

NEDELJA, 1. 4.

PLIBERK, kulturni dom
15.30 Komedijska »Vaja zbora«. Gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje

TOREK, 3. 4.

TINJE, v domu
19.30 Predavanje: Klub koroških Slovencev v Ljubljani. Predavatelj: prof. Janez Stergar

PETEK, 6. 4.

CELOVEC, Mestno gledališče
19.30 »Sen kresne noči«. Režija: Vito Taufer. Rezervacija kart: SPZ, tel.: 0463/514300-20; KKZ, tel.: 0463/516243

PRAZNUJEJO! Florian Malle z Vrha – 40. rojstni dan; Lucija Wertjanž iz Škocijana – 70. rojstni dan; Jožej Pečnik s Komlja – dvojni praznik; Jožej Hasehej iz Kokij – 40. rojstni dan; člani društva upokojencev Podjuna: Ljudmila Erschen, Johann Wutte in Marija Tido – rojstne dneve; Pepi Novak z Bele – dvojni praznik in njegova žena Gabriela – rojstni dan; Magda Sukalija iz Borovelj – rojstni dan; Rudi Kunet iz Šentjakoba – rojstni dan; Pepca Stornik iz Šentjakoba – rojstni dan in god; Pepca Čertov s Šajde – rojstni dan; Pepca Roblek in Joži Oraže iz Sel – rojstni dan; Joži Ottowitz z Rut pri Podgorjah – osebni praznik; Peter Paharnik iz Svaten – osebni praznik; Ana Dersula iz Celovca – 60. rojstni dan; Marija Ogris iz Podna – 75. rojstni dan; člani društva upokojencev Šentjakob: Dini Sitter, Fini Amruš in Jožej Sticker – rojstne dneve; Marica Lausegger iz Borovelj – 60. rojstni dan; Jožej David iz Vogrč – 40. rojstni dan; Jožica Duller iz Podgore – rojstni dan; Pepca Jenschatz iz Globasnice – rojstni dan; Pepi Čapelnik iz Libuč – rojstni dan; mag. Rudi Vouk iz Dobrle vasi – rojstni dan; Egidij Wölcher z Rebrce – rojstni dan; Milena Pavlič z Obirskega – rojstni

SOBOTA, 7. 4.

ŠENTJAKOB V R., farna dvorana – SPD Rož, SPZ
20.00 S. Lem: »Solaris«, premiera, igra gledališče Trotamora, režija Marjan Štikar

GLOBASNICA, ljudska šola – SKD Globasnica, SPD Šteben
20.00 Vigredni koncert »Koncert s prijatelji«. Nastopajo: VOX, MePZ SPD Srce, MePZ SKD Peca

NEDELJA, 8. 4.

PLIBERK, kulturni dom – SPD Edinost, MePZ Podjuna, VOX, MoPZ Kralj Matjaž, KPD Drava, KKD Vogrče, SPZ
11.00 Nova Sneguljčica. Gostuje plesna šola »Mojca Horvat«
ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – SPD Danica, SPZ
14.00 Nova Sneguljčica. Gostuje plesna šola »Mojca Horvat«
GLOBASNICA, farna dvorana – SKD Globasnica, SPD Šteben
14.30 Zaključek globaškega kulturnega tedna s otroško igro »Užaljeni medvedek«. Režija: Gordana Schmidt
ŠENTJAKOB V R., farna dvorana – SPD Rož, SPZ
20.00 S. Lem: »Solaris«, ponovitev, igra gledališče Trotamora, režija Marjan Štikar

Za okrepitev našega teama iščemo za izvozni oddelek (Slovenija/Hrvaška)

trgovskega nameščenca/
trgovsko nameščenko

Nastop službe mogoč takoj!

ZAHTEVE:

- znanje tujih jezikov (slovensko in angleško – v besedi in pisavi)
- dobro obvladovanje računalnika (PC)
- odsluženi vojaški rok

Prijave pošljite na naslov:
»Filli«-Stahlgroßhandel. GmbH.
Schrodingerstraße 5
Klagenfurt/Celovec

Telefon 0463/37970-3951 (g. Jernej)

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

ČE 22. 3. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 23. 3. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 24. 3. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi ...

NE 25. 3. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 26. 3. ■ 18.10 Kratki stik

TO 27. 3. ■ 18.10 Otroški spored

SR 28. 3. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 25. 3. ■ 13.30 ORF 2 • »Dan jezikov« v Evropskem letu jezikov 2001 – odsev pomena, ki ga na Pedagoški akademiji v Celovcu pripisujejo jeziku sosedov. • Kreativno slikanje – od nestrokovnjaka do mojstra fotografije z Lodom Jakšo. • Živeti z glino – Rezi Kolter iz Bilčova izdeluje umetniške predmete iz gline. • Nov center znanosti in kulture Republike Slovenije na Dunaju.

PO 26. 3. ■ 4.05 ORF2 16.00 TV SL01 (Pon.)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanova zimzelen 15.00 Kratki stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklija

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 23.03. ■ 10.00 Kalejdoskop / News Flash 11.00 BBC News 11.06 Tedenski obzornik 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Zrcalo kultura: Narod, identiteta, spol / Maria Jurić Pahor 18.00 Otroški kotichek 18.15 Govorim – govoriš (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Proud to be Loud 20.00 BBC News 20.06 The Teen Beat Attack / DJ Line 22.00 Rdeči boogie / glasbeni magazin 23.00 Ta mera (pon 24.00 Soundtrack tedna 1.00 Glasba – jazz/world

SO 24.03. ■ 10.00 Forum 11.00 BBC News 11.06 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Svet je vas 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru 20.00 BBC News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Izven zakona 24.00 Glasba – jazz/world

NE 25.03. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 12.30 Spezial: Europa von unten 18.00 Rdeči Boogie (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Music for the Masses / glasbeni magazin 21.00 The Rest of the Day 22.00 For Those About to Rock 24.00 Club Karate (pon.) 1.00 Glasba

PO 26.03. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Na dan z besedo 11.00 BBC News 11.06 Zdrava ura; dr. Franc Inzko 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Druga glasba 18.00 Otroški kotichek 18.45 Poročila 19.00 Sto decibelov 20.00 BBC News 20.06 Take the Jazz Train 22.00 Context XXI 23.00 Zrcalo kultura (pon) 24.00 Forum (pon) 1.00 Glasba – jazz/world

TO 27.03. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Koroška vadi pogovor 11.00 BBC News 11.06 Govorim – govoriš 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 V pogovoru: Mojca Dracar Murko, novinarka »Delo« 18.00 Otroški kotichek 18.30 Na dan z besedo 18.45 Poročila 19.00 SchülerInnenradio: BMZ Spittal 20.00 BBC News 20.06 Noche Latina 21.00 Glasba 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Vešča / Nachtfalter 00.30 Glasba – jazz/world

SR 28.03. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Na dan z besedo 11.00 BBC News 11.06 Literatura je dogodivščina 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Po Koroškem 18.00 Otroški kotichek 18.15 Govorim-govoriš (pon.) 18.45 Poročila 19.00 Izven zakona 20.00 BBC News 20.06 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Spezial 1.00 Glasba

ČE 29.03. ■ 10.00 Kalejdoskop 10.30 Koroška vadi pogovor 11.00 BBC News 11.06 Govorim – govoriš 12.00 Poročila 12.07 Na današnji dan 12.13 Divan 13.00 Ta mera ženski magazin 18.00 Otroški kotichek 18.30 Na dan z besedo 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 BBC News 20.06 Freak Show 21.00 Club Karate 22.00 Svet je vas (pon.) Subsistenz 23.00 Glasba

SLOVENSKI
VESTNIK

čestita

dan; Rihard Brumnik z Obirskega – rojstni dan; dr. Franci Serajnik iz Celovca – rojstni dan; dr. Zdravko Velik iz Celovca – rojstni dan; Mihi Miškulnik iz Branče vasi – rojstni dan; Peter Stoderegger iz Malenc – 40. rojstni dan; Franc-Jože Smrtnik iz Kort – rojstni dan;

Slovenski vestnik čestita!

Za posredovanje imen slavljenk in slavlencev se zahvaljujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.
tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
Sonja Wakounig (-50)
E-mail: sonja.wakounig@slo.at
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

Prejšnji mesec, 28. februarja, so položili k zadnjemu počitku Hanzija Korena. Skoraj nihče od sedanje generacije ga ni več poznal. Še pred leti pa se je s svojih Tal pri Šentjakobu večkrat javljal s predlogi in tudi protesti v narodnem življenju. Hanzij (Johann) Koren je bil namreč dolgoletni župan občine Šentjakob v Rožu. Bil je socialist in bil je Slovenec. To pa tedaj v petdesetih letih, ko je bil izvoljen v to funkcijo, ni bilo tako enostavno. Mnogokatero je moral požreti od zelo dejavne desnice in hajmattrojerjev. Bil je župan takrat, ko so mračne sile dosegale ločevanje v ljudskih šolah. Toda v Šentjakobu, kjer je bil rajni Koren ravnatelj ljudske šole, hajmatdinstlerji in poklekuhi odjav od dvojezičnega pouka niso prinašali njemu, ampak jih vtikali v nabiralnik.

Hanzi Koren je bil nezakonski otrok. V boroveljski puškarski šoli se je izučil za puškarka in graverja. Potem je šel na učiteljsko in tam v letu 1938 ga najdemo že kot vodjo šole v Šentpetru na Vašinjah. Med vojno je deloval proti nacizmu, po vojni pa je imel celo težave z angleško policijo FSS.

ŠENTJAKOB-TALE

Spomin na Hanzija Korena

V petdesetih letih je prišel v Šentjakob na ljudsko šolo in bil kmalu izvoljen za župana. Njegova nandatna doba je s ponovnimi izvolitvami trajala skoraj tri desetletja. Ljudje so ga imeli radi in on jih je povezoval s svojo vedrino, prisrčnostjo in skromnostjo. Bil je strasten lovec, rad je prepeval, največja njegova županska

zasluga pa je napeljava vodo-voda, pri kateri je sodeloval z nosilcem projekta, komercialnim svetnikom Paulom Jobstom, slovenskim županom v Mariji na Zilji. Od tedaj dalje so Šentjakob in druge vasi vse tja do Zilje oskrbljene z odlično vodo iz izvirov nad Kopaj-nami.

Po upokojitvi od županstva in ravnateljstva je še dolgo živel na Talah, zadnja leta, ko je ostal sam, pa pri svoji hčerki v Dobrolah. Tam so ga tudi položili v grob, v fari Marije na Zilji, sredi zelene dobrove. Grob je krasil venec z napisom na žalnem traku: Dragi oče, na svidenje.

J. R.

BISTRICA PRI ŠMIHELU

Visok jubilej Pepe Kral

Te dni praznuje v krogu svojih domačih, sorodnikov in znancev povsodi poznana in priljubljena Klokarijeva mama, gospa Pepa Kral, roj. Kraut – svojo 90. vrigred.

Jubilantka je zagledala luč sveta pri Sveču na Bistrici in tam tudi živela mladostna leta s sestrami. Na tej dolgi poti pa je bilo težavno in težko. Le malokdaj je posijalo sonce in zakrilo tiste bolečine in skrbi, ki so jo spremljale vso njeno pot. V časih, katerim pravijo, da so bili »zlati časi«. Še hujše pa je bilo, ko so pri nas prevzeli oblast nacifašisti. S pomočjo domačih nacistov se je začela trnjeva pot tudi za Svečeve - Klokarijeve. Da bi lažje prehodila to težavno pot, je jublantka našla za oporo Lea Krala, ki je bil občinski tajnik bistriške občine, da sta skupno prenašala dobro in slabo. Vendar ta sreča ni trajala

dolgo. Domači nacisti so oba zasledovali in kovali načrte, kako bi se dalo, da bi se znebili zasovraženih zakoncev in ju pregnali iz domačega kraja. Tedanji župan občine Bistrica Friedrich Kraut, kateri je bil prežet nacifašist, je dal občinskega tajnika Krala pregnati, prestaviti v nemški kraj, v Šentvid ob Glini, ker je politično nezanesljiv in neznosen za nacionalsocializem (to so citati iz pisma župana). Kaj so take izjave tedaj pomenile, ve le tisti, ki je to sam doživel in pretpel. Žena Pepca je ostala sama s tremi otroki in gospodarila, kakor je pač mogla in znala.

Ko pa se je podrl krvavi in zločinski fašizem, je zasijalo tudi za Pepcino družino sonce in sreča. Vsa ponosna in zavedna se je s svojim Leonom še bolj pognala za dobrobit otrok in za obstoj naše slovenske besede. Ni bilo igre ali prireditve, na kateri ni tudi mlada Pepca sodelovala. To njeno zavednost, poštenost in ponos pa je ohranila vso svojo življenjsko pot. Z možem sta vzgojila svoje otroke

v zavedne člane našega naroda, in vsa ponosna je, da ji mladi sledijo in da so res pravi nasledniki njenega značaja in ponosa.

Gospa Pepa Kral, čeprav ima že lepo število let za seboj, pa je še vedno prisotna dnevnim dogajanjem in rada debatira z vsakim o vsakodnevnih dogajanjih in o politiki. Občudujem njeno mladeniško držo kljub težki in polne skrbi prehojeni poti.

Želimo Vam, spoštovana gospa Pepa Kral, da bi še dolga leta uživala svojo lepo jesen zdrava, srečna v vznožju Pece in bila tudi v bodoče tako korajžna, ponosna in vzorna članica Matjaževe vojske, da nas nikoli ne bodo pregnali z naše grude – Koroške – zibelke našega naroda.

Ob njeni 90-letnici so se pri njej zglasili med drugimi predstavniki Posojilnice, Enotne liste, Društva slovenskih upokojencev, da ji izrečejo zahvalo za njeno delo in držo z željo, da bi ostala še na mnoga leta zdrava in srečna v krogu svojih in vseh nas, ki jo spoštujemo, občudujemo in jo imamo radi. *lkej*

KOŠARKA/SLOVENIJA

Krka vendarle v osmini finala

Košarkarji Krke Telekom so redni del letošnje suprolige končali s sedmo zmago in se vendarle uvrstili med šestnajst najboljših ekip. V zadnji tekmi so v Novem mestu z 80 : 78 premagali belgijski Oostende, po učinkovitosti pa sta se izkazala Courtney (30 točk) in Anzulović (19). V osmini finala bodo Dolenjci igrali z grškim Panathinaikosom, aktualnimi evropskimi prvaki, ki so prvi favoriti za osvojitev lovorike tudi v suproligi. Ob trenerju Obradoviču, velja omeniti še igralce kot so Bodiš, Rebrača, Alvertis – da bi se ugotovilo, da so možnosti Krke za uspeh skoraj nične. Prva tekma bo 27. marca v Atenah. *D. T.*

berger (brez borbe), Aleksander Lukan in Rupert Reichmann.

Pred zadnjim (skupnim) krogom v soboto, 31. marca, v športnem centru Feffernitz v Dravski dolini imajo šahisti SŠZ samo še teoretične možnosti za podvig v najvišjo koroško šahovsko ligo, za katerega zadostuje tudi drugo mesto na lestvici. SŠZ bi morala visoko premagati vodečo ekipo iz Feffernitza, hkrati pa bi moral Wolfsberg visoko premagati drugouvršeni Magistrat Celovec. Možnosti za takšen razplet pa so majhne. *I. L.*

Rezultati 4. kroga play off-tekmovanja: SV Volksbank Feldkirchen (Trg) I – SŠZ/Zveza Bank I 5 : 3, SG RBB/WAC-Eitweg II – SV Rapid Feffernitz I 3 : 5, SK FPW I – SG Magistrat Celovec I 3,5 : 4,5

Lestvica po 4. krogu: 1. SV Rapid Feffernitz I 20,5 (12) točk, 2. SG Magistrat Klagenfurt (Celovec) I 18 (9), 3. SŠZ/Zveza Bank I 15,5 (6), 4. SG RBB/WAC Wolfsberg-Eitweg II 15,5 (6), 5. SK FPW I 13,5 (3), 6. SV Volksbank Feldkirchen (Trg) 12,5 (3)

ŠAH

Le še teoretične možnosti za podvig v koroško ligo

Prva ekipa Slovenske športne zveze/Zveza Bank I je s porazom v 4. krogu play off-tekmovanja za prvaka podlge verjetno že zapravila vse možnosti za vstop v najvišjo šahovsko ligo na Koroškem. Slovenski šahisti so v gosteh izgubili proti prvi ekipi SV Volksbank Feldkirchen (Trg) s 3 : 5.

Edino zmago za ekipo SŠZ je tokrat slavil MK iz Kranja Žiga Žvan, remizirali pa so MK Blaž Kosmač, ženska mojstrska kandidatka Dunja Lukan, dr. Jozi Amrusch in Ivan Lukan. Izgubili pa so Arnold Hatten-

24. Rožanska kulturna vrigred

(od 24. 3. do 1. 4. 2001)

sobota, 24. 3., ob 20. uri
Borovlje, pri Cingelcu na Trati

Dr. Štefan Merkač:
Kaj lahko sploh še jemo – zakaj bioživila

torek, 27. 3., ob 20. uri
Rožek, ljudska šola

Dr. Herta Lausegger:
Od zrna do kruha
iz črne kuhinje

torek, 27. 3., ob 20. uri
Škofiče, društvena šola nad Posojilnico

Hanzi Weiss:
Dia-predavanje »Libija«

torek, 27. 3., ob 19.30
Sele, farna dvorana

Dr. Ivan Ramšak:
Vpliv hrane na bolezn
naše civilizacije

torek, 27. 3., ob 19.00
Bekštanj, ljudska šola

Univ. prof. dr. Josef Klingler:
O pomenu dvojezičnega
pouka
(predavanje v nemščini)

petek, 30. 3., ob 19. uri
Sele-Kot, ljudska šola

Hanzi Weiss:
Dia-predavanje »Libija«

Pisma bralcev

Spoštovano uredništvo!

V Slovenskem vestniku z dne 15. marca 2001 je v članku o obisku državne sekretarke za Slovence v za-mejstvu in po svetu Magdalene Tovornik v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu zapisano, da je prostorska stiska Slovenske študijske knjižnice tako velika, da mora knjige hraniti v depojih in zato zainteresiranim bralcem sploh niso na razpolago. Trditev v tej obliki ne drži. Res je, da moramo zelo velik del naše knjižne zaloge, ki je trenutno čez 80.000 mo-

nografij in veliko število periodičnih publikacij, hraniti v skladiščih, vendar je vse gradivo strokovno obdelano, zajeto v katalogih in postavljeno tako, da je vsak trenutek dosegljivo bralcem, čeprav jim ni prosto dostopno, kot zahteva sodobni način vodenja javnih knjižnic. Seveda pa to nič ne spremeni dejstva, da smo v katastrofalni prostorski stiski, ki že zahteva izločanje manj uporabljane-ga gradiva, ker vsako leto dobimo zraven približno 5.000 enot. Potrebujemo tudi več čitalniškega prostora, saj v trenutnem stanju nemoteno delo v knjižnici skoraj ni mogoče.

Za Slovensko študijsko knjižnico:
mag. Marjeta Domej

Pravice

Zakaj terjamo pravice, katerih se potem ne poslužimo? To velja ne samo za slovenski pouk in uradni jezik, temveč tudi za gospodarstvo.

Vsi aktivisti bi danes šli celo na cesto demonstrirat, enako kot mi po vojni, če bi oblast ukinila slovenske zadrage. Medtem ko se šole in uradi ne glede na njihov uspeh financira iz davkov, katere plačujejo vsi prebivalci, je obstoj zadrug odvisen od prometa – od donosa in prodaje.

Mi imamo le malo kulturnikov, ki so nekako plačani za njih trud. Obstoj naših društev in pevskih zborov je predvsem odvisen od požrtvovalnosti pevcev, igralcev in odbornikov, katerih plačilo je edi-

nole uspešna prireditve oz koncert.

Ako bi morali gledalci in poslušalci plačati ure, ki jih kulturniki žrtvujejo za prireditve, predvsem za predpriprave za vaje, bi bile vstopnice pač neplačljive.

Ako naše zadrage včasih nimajo tako nizke cene in ne tako veliko izbiro blaga kot velemarket, potem pomislimo, da je obstoj teh odvisen od našega nakupa. Tisti groši, ki jih plačamo včasih več, je majhen del one vrednosti tistih ur, ki jih drugi delajo brezplačno za narod.

Naše slovenske zadrage so kljub pomanjkljivosti tu pa tam važen faktor slovenskega naroda. Bodimo solidarni, da obdržimo, kar imamo.

Kom. sv. Franc Rutar,
Dobrla vas

»Kisdihand, gospoda«

Vsa leta od svoje ustanovitve je Slovenska gospodarska zveza (SGZ) skupaj z genralnim konzultom RS in Gospodarsko zbornico Slovenije pripravljala ob sejmu GAST razna srečanja, na katere je vabila tudi slovenske ministre. Tudi letos sta na našo pobudo in pobudo slo.-avstr. društva, ki ga vodi bivši gen. konzul Jože Jeraj, in avstr.-slov. društva, ki ga vodi dr. Hans-Jörg Pawlik, direktor koroških sejmov, povabila na obisk ministrice za gospodarstvo, ministra za promet in ministra za kmetijstvo vlade RS.

Otvoritve se je lahko udeležil le minister za promet Janez Preseč-

nik, ki je prišel kot gost na neuradni obisk z namenom, da se sreča z slovensko koroškimi gospodarstveniki in razstavljalci iz Slovenije. Minister Bartenstein je imel v nagovoru neprimerne izjave, kar se tiče bilateralnih odprtih vprašanj, zato ga je minister Presečnik takoj po otvoritvenem ceremonialu zavrnil.

Se pa ob podobnih prireditvah in srečanjih postavlja vprašanje, ali narodna skupnost primerno ceni pomen gospodarskih povezav z RS, ki naj bi bile temelj našega prekomejnega sodelovanja in tako krepile našo samozavest!

Mag. Jože Picej,
ge. tajnik SGZ, Šentprimoz

Športno društvo (ŠD) Šentjanž ima spet avstrijskega prvaka! Po Danielu Užniku leta 1995 je preteklo soboto v Abtenauu na Salzburškem 15-letni Michael Sablatnik iz Bilčovsa v skupini šolarji II postal prvak v veleslalomu.

Na ta dosežek je mladi fant lahko ponosen in pa seveda vsi domačini. Veselje do smučanja je Michaelu posredoval njegov stric »Sabe« Johann Sablatnik, ko je bil fant star tri leta. S petimi leti se je Michael pridružil ŠD Šentjanž, kjer so društveniki odkrili tudi njegov smučarski talent. Michael Sablatnik je v zadnjih letih na raznih koroških tekmovanjih vzbujal pozornost z odličnimi uvrstitvami.

Michael Sablatnik z medaljo v roki

SMUČANJE

»Michinator« Sablatnik je avstrijski prvak v veleslalomu

V letošnji tekmovalni sezoni za koroški deželni pokal je odnesel v skupnem seštevku 1. mesto. Od 17 tekem je kar 12-krat stal na najvišji stopnički. Višek za 15-letnega simpatičnega športnika, ki od lani na-

prej obiskuje športno gimnazijo v Stamsu, pa je naslov avstrijskega prvaka v veleslalomu. Prvak o tekmovalju: »Pobočje je bilo srednje težko, steza pa je bila zaradi toplih temperatur mehka, proga pa mi je ugajala.

Prvi tek sem vozil brez napak v času 56,88; bil sem na drugem mestu. Drugi tek sem vozil super in dosegel najhitrejši čas. V skupnem seštevku sem imel skoraj sekundo prednosti pred drugouvrščenim.«

Mladi športnik ima še velike cilje, med drugim vstop v avstrijski mladinski A-kader. »Če ne bo hujših poškodb, bom to tudi dosegel,« je dejal optimistični Michael. K uspehu v njegovi dosednji karieri pa so prispevali poleg društvenikov ŠD Šentjanž njegovi starši Elfi in Rudi Sablatnik, ki ga spremljajo na tekme in se z njim tresejo in veselijo v cilju.

Preteklo nedeljo popoldne so novopečenega prvaka v domači vasi sprejeli županja občine Bilčovs Stefanija Quantschnig, predsednik ŠD Šentjanž Tomi Partl st., Hanzi Pscheider, Erich Užnik, Janko Ogris ml., prijatelji in znanci. Izrazili so veselje in ponos nad uspehi mladega občana in mu zaželeli še obilo uspeha pri nadaljnji karieri.

Novopečenemu prvaku Michiju Sablatniku so izročili tudi spominska darila, dekleta pa so mu zapela pesem, ki so jo zložili njemu v čast. Zbrani domačini so si nato v gostilni Schainig tudi ogledali oba teka prvaka in se poveselili z njim.

Domačini in društveniki ŠD Šentjanž so pripravili Michaelu velik sprejem

Foto: Štukelj (2)

Mirko Štukelj

Športne novice

NOGOMET: SAK v težavah

Serija je sicer dobra – SAK je v šesti zaporedni tekmi proti Hartbergu z remijem 2 : 2 (0 : 1) ostal neporažen. A to hkrati tudi pomeni, da SAK že spet ni mogel slaviti polnega uspeha, in to čeprav je ekipa v Hartbergu vodila že z 2 : 0 (Tot, Roy)! V drugi polovici izenačene tekme so domačini z dvema zadetkoma (Pichlbauer, Fladerer) še prišli do srečnega remija, za SAK pa situacija postaja vsebolj resna. Zadnjeuvrščeni Lendorf je namreč v derbiju premagal WAC z 1 : 0 in ima s tem že enako število točk kot predzadnji SAK (14). Boj za obstoj v regionalni ligi bo žal spet enkrat napet!

Naslednja tekma SAK bo v nedeljo, 25. marca, ob 15.00 v Trnji vasi proti vodečemu Kapfenbergu.

KOŠARKA: Mladinci KOŠ-a uspešni v polfinalu

Mladinska ekipa KOŠ-a je v polfinalni tekmi za naslov koroškega prvaka proti ASKÖ Beljak zmagala sicer jasno z 72 : 56 (30 : 19 / 53 : 53), a to šele po podaljškju, v katerega so se Koševci rešili s košem šele 3 sekunde pred koncem igre. Že v naslednji tekmi na tujem ekipa KOŠ-a lahko odloči polfinalni dvoboj zase in se uvrsti v finale.

Juniorska ekipa je sicer v svoji prvi play-off tekmi tesno podlegla na tujem WSG Radentheinu s 61 : 67 (19 : 31), toda ima v primeru zmage v povratni tekmi (četrtek, 22. marca, ob 18:15 v Mladinskem domu)

še vse možnosti, da doseže finale. Eden izmed vodij ekipe Danilo Prušnik je optimističen: »V povratni tekmi bomo izkoristili naše možnosti in uspeli!«

V šolskem pokalu so košarkaši Slovenske gimnazije (nižješolci) na drugem turnirju v Celovcu dosegli dve zmagi: najprej so premagali BG Mössingerstraße s 40 : 29, nato pa še BG Velikovec tesno s 24 : 23.

KOLESARJENJE: »Paco« 128. na klasiku Pariz – Nizza

Dario Frigo si je kot prvi Italjan od leta 1946 naprej zagotovil zmago pri dirki Pariz – Nizza. Najboljši Avstrijec v skupnem seštevku je bil Georg Totschnig na 55. mestu, Peter »Paco« Wrolich pa je po vpletu v masovni padec v drugi etapi z 1:06,42 zaostanka postal 128.

T. G.

ODBOJKA

SK Dob še ni vrgel puške v koruzo!

Odbojkarji SK Zadruga Dob/Aich so izgubili tudi drugo tekmo polfinala (Best of five) proti večkratnim avstrijskim prvakom e.on-hotVolleys Dunaj. Po porazu 1 : 3 na Dunaju se je dvoboj pred domačim občinstvom končal s porazom 0 : 3 (-22/-19/-21).

Dobljani so s podporo skoraj 300 navijačev tudi v drugi tekmi pokazali izvrstno odbojko, tako da se je večkratni avstrijski prvak, ki je prišel v Pliberk

s pravo legionarsko ekipo s sedmimi profesionalnimi igralci, moral pošteno potruditi, da je igrišče zapustil kot zmagovalec. Najboljša igralca pri Dobu sta bila Robert Chocho-lak in Slovenec Matjaž Hafner.

Tretja, za Dob že odločilna tekma, je bila na sporedu včeraj, v sredo, 21. marca, ob 19. uri v gosteh na Dunaju (po redakcijskem zaključku SV). Kapetan Martin Micheu je pred to morda že odločilno tekmo bil optimističen: »V obeh tekmah proti hotVolleys Dunaj smo igrali odlično odbojko. Če Dunajčani danes ne bi igrali z vsemi svojimi legionarji, bi jih verjetno premagali. Čeprav smo dvakrat izgubili, puške še nismo vrgli v koruzo.« I. L.

SLOVENSKI ŠPORTNI PABERKI Planiška velikan- ka oblegana s strani Poljakov

Smučarski poleti v Planici so vedno praznik. Organizatorji ocenjujejo, da si je tekmovanje od četrтка do nedelje ogledalo blizu 70 tisoč ljudi, v veliki večini pa so bili Poljaki, ki so na koncu proslavljali zmago Adama Malysza v letošnjem svetovnem pokalu. Zmagovalec svetovnega pokala v poletih pa je postal Nemec Martin Schmitt, ki je zmagal na nedeljski tekmi, ko so zaradi premočnega vetra izvedli le eno serijo. Na posamični tekmi se je s šestim mestom izkazal tudi 20-

letni Igor Medved, ki je poletel 206 metrov in s tem postavil osebni rekord. Na sobotni ekipni tekmi so zmagali oslavljeni Finci – ti so bili najboljši tudi v seštevku pokala narodov – pred Avstrijci in Japonci, Slovenija pa je bila po zaslugi nerazpoloženega Damjana Frasa šele osma.

»Mariborske vijolice« le še točko za Ljubljančani

Nogometaši Maribora Pivovarne Laško so tesno z 1 : 0 premagali doma velenjski Rudar, toda ljubljanska Olimpija je doživela na gostovanju v Kopru poraz z 0 : 1, zato bo derbi med Mariborčani in Ljubljančani v naslednjem krogu odločil, kdo bo po dveh tretjinah prvenstva na prvem mestu, katero edino vodi v kvalifikacije v ligo prva-

kov. Tekme 22. igralnega dne bodo odigrane šele 31. marca, saj to soboto slovenska reprezentanca igra v Moskvi z Rusi kvalifikacijsko tekmo za uvrstitev na svetovno prvenstvo, naslednjo sredo pa v Ljubljani gostuje na razprodanem stadionu Bežigrad ZR Jugoslavija.

Rezultati 21. igralnega dne v ligi Si.mobil: Maribor Pivovarna Laško – Rudar (Velenje) 1 : 0, Koper – Olimpija 1 : 0, Korotan – HiT Gorica 2 : 1, Domžale – Tabor (Sežana) 1 : 0, CMC Publikum – Mura 1 : 1, Primorje – Dravograd 1 : 0; **stanje:** Olimpija 42 točk, Maribor 41, HiT Gorica 34, Publikum 32, Rudar in Dravograd po 28, Primorje in Korotan po 27, Koper 25, Mura 23, Domžale 21, Tabor 20.

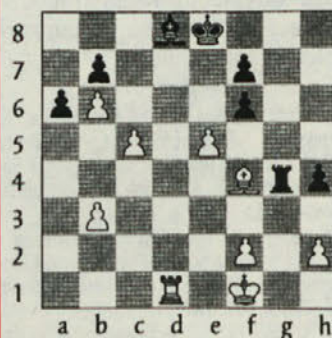
D. T.

ŠAHOVSKI OREH št. 150

Silvo Kovač

Kariž – Lanč / Dopisna partija 1999

Prednost belega je v napredovanem – dvojnem kmetu na b-liniji in s trdnjavo zasedeni d-liniji, ki preprečuje črnemu kralju dostop na damino krilo. Tudi črna trdnjava je preveč oddaljena od načrtovanega razpleta na šahovnici in beli, ki je na potezi, z učinkovitim udarom prisili črnega na predajo.

Rešitev št. 149

S potezo 1.Lh7:+ Kiti najprej žrtvuje lovca za dva kmeta. 1...Kh7: (na 1...Kh8 ali 1...Kf8 sledi 2.Df7: z grožnjo 3.Th5 mat, zato črna vrača lovca 2...Le5 3.de5 a6 4.Tb4 / bela brani kmeta a4 in preprečuje 4...c3 zaradi 5.Th4 mat / 4...Te5: 5.Le3! Še ena dobra poteza v časovni stiski. 5...Sd5 6.Tb7: tg8 7.h4! Kiti žrtvuje kmeta; pretnja je Lg5, obenem pa preprečuje črnemu Tg5. Ana je zamenjala lovca 7...Se3: 8.fe3 De4 / ne gre 8...Te3: zaradi 9.Tf6! V partiji je še sledilo: 9.Tf3 c3 10.Tg3! Kh6? 11.Dg8: in črna se je vdala. Zanimiv in poučen finale partije!